

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83240,Kepinski-Felicjan.html>
2021-12-09, 09:23

Kępiński Felicjan

KĘPIŃSKI Felicjan (29 IV 1885, Piotrków Trybunalski – 8 IV 1966, Warszawa), astronom, geodeta. Syn Felicjana, sędziego, i Anny Kierak.

W 1903 ukończył gimnazjum klasyczne w Piotrkowie Trybunalskim i rozpoczął studia na wydz. matematyczno-fizycznym UW. W 1905 po strajku studentów, w którym wziął udział, wyjechał za granicę. Kontynuował studia w Lipsku (1905–06), Getyndze (1907–09) u Karla Schwarzschilda i Berlinie (1909–12), gdzie w 1913 uzyskał stopień doktora na podstawie pracy na temat ruchu planetoid. Praca ta umożliwiła mu uzyskanie asystentury w obserwatorium astronomicznym w Berlinie-Babelsbergu, gdzie pracował w czasie I wojny światowej. Po wojnie wrócił do kraju i objął stanowisko adiunkta w Obserwatorium Astronomicznym UW. W tym czasie podjął też pracę dydaktyczną w Gimnazjum im. Mikołaja Reja. W 1925 uzyskał habilitację na Uniw. Stefana Batorego w Wilnie na podstawie pracy dotyczącej, podobnie jak praca doktorska, ruchu planetoid i objął stanowisko docenta na PW, a w 1927 został mianowany profesorem nadzwyczajnym, kierownikiem powołanej Katedry Astronomii Praktycznej oraz założonego właśnie Obserwatorium Astronomicznego PW. W 1938 został profesorem zwyczajnym. Podczas okupacji pracował w Wydziale Planowania miasta Warszawy i jako wykładowca w Szkole Mierniczej i Wyższej Szkole Technicznej. Po wojnie powrócił do wcześniejszych obowiązków na PW. W 1960 przeszedł na emeryturę.

K. był wybitnym specjalistą w zakresie mechaniki nieba. Jego prace dotyczyły głównie planetoid i komet. Największy rozgłos przyniosło mu wyznaczenie orbity komety okresowej Kopffa (22P/Kopff). Obliczenie przez niego perturbacji ruchu komety w sferze predominacji Jowisza umożliwiło znalezienie jej na niebie w 1957, podczas ponownego zbliżenia do

Słońca.

Drugim tematem badań K. była astronomia geodezyjna. Zajmował się opracowywaniem nowych metod jednoczesnego wyznaczania współrzędnych geograficznych i azymutu. Opracował dwa cenione podręczniki (*Astronomia sferyczna* i *Astronomia praktyczna*) oraz szereg prac poświęconych tematom geodezyjnym. Pod jego kierownictwem w 1933 Obserwatorium PW uczestniczyło w międzynarodowej kampanii pomiarów długości geograficznej. Znacząco przyczynił się do zbudowania w 1957 Obserwatorium Astronomiczno-Geodezyjnego PW w Józefosławiu k. Warszawy.

Był współzałożycielem Polskiego Tow. Przyjaciół Astronomii. Pod wpływem jego wykładów w gimnazjum grupa uczniów (do której należeli J. Mergentaler, Stefan Kaliński i Stanisław Mrozowski) postanowiła w 1919 założyć Koło Miłośników Astronomii, z którego w 1921 wyłoniło się Tow. Miłośników Astronomii, które w 1928 zmieniło nazwę na PTPA (od 1948 Polskie Tow. Miłośników Astronomii). Jego pierwszym prezesem został K., był też pierwszym redaktorem wydawanej przez TMA „Uranii”. Był również inicjatorem i wieloletnim redaktorem „Rocznika Astronomicznego” wydawanego od 1921.

K. należał do wielu organizacji naukowych krajowych i zagranicznych, m.in. Międzynarodowej Unii Astronomicznej (od 1929), Akademii Nauk Technicznych w Warszawie (od 1936), TNW (od 1938), Komitetu Astronomii PAN, Rady Naukowej Zakładu Astronomii PAN i Rady Naukowej Instytutu Geodezji i Kartografii.

Podczas powstania warszawskiego stracił w pożarze wszystkie rękopisy prac. Część z nich zdołał później odtworzyć i opublikować.

W 1979 Międzynarodowa Unia Astronomiczna nazwała na jego cześć jeden z kraterów na Księżycu.

Śródka.

P. Rybka: *Kronika historyczna. Felicjan Kępiński (1885–1966)*, „Urania”, R. 56 (1985), nr 10, s. 283–284; B. Kołaczek, G. Sitarski, L. Zajdler: *Felicjan Kępiński, 1885–1966*, [w:] *Sylwetki astronomów polskich XX w.*, red. A. Woszczyk, Toruń 2008, s. 96–105.

Magda Siuda-Bochenek

[Poprzedni](#)
[Następny](#)